

MRV BiH - МРВ БиХ

MEĐURELIGIJSKO VIJEĆE U BOSNI I HERCEGOVINI
МЕЂУРЕЛИГИЈСКО ВИЈЕЋЕ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ
Interreligious Council in Bosnia and Herzegovina

Godišnji izvještaj za 2020. godinu

**MONITORING NAPADA NA VJERSKE OBJEKTE I DRUGA MJESTA OD
ZNAČAJA ZA CRKVE I VJERSKE ZAJEDNICE U BIH - ZAŠTITA
SVETIH MJESTA**

(IZVJEŠTAJNI PERIOD OD 1. JANUARA/SIJEČNJA 2020. DO 31.
DECEMBRA/PROSINCA 2020.)

Sarajevo, april/travanj 2021.

Ferhadija 16/1, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina;
Tel/Fax: +387 33 55 00 60; E-mail: office@mrv.ba www.mrv.ba

1.UVOD

Monitoring napada na vjerske objekte i druga mjesta od značaja za crkve i vjerske zajednice u BiH», ili ukratko projekt «Zaštita svetih mjesta» je počeo 01. 11. 2010. kao pilot projekt Međureligijskog vijeća u Bosni i Hercegovini (MRV BiH) koji je implementiran u saradnji sa Nansen Dialog Centrom i Oslo Centrom za mir i ljudska prava. Ovaj projekt je razvijen u okviru šireg projekta “Univerzalnog kodeksa o svetim mjestima”, koji ima za cilj usvajanje jednog dokumenta u formi deklaracije ili rezolucije Ujedinjenih naroda (UN), koji bi pružio zaštitu svetim mjestima svih religija širom planete. Osnovni ciljevi projekta «Zaštita svetih mjesta» su poboljšana zaštita vjerskih objekata i drugih objekata od značaja za crkve i vjerske zajednice (svetih mjesta) svih konfesija u Bosni i Hercegovini kao i adekvatan odgovor i osuda ovakve vrste napada od lokalne zajednice te izražavanje solidarnosti sa napadnutom zajednicom. Prateći ciljevi projekta su uspostava evidencije napada na vjerske objekte, analiza prikupljenih podataka u smislu: načina napada, motiva napada, identifikacije počinitelaca kao i područja u kojima se vrše napadi i sl. Nakon izvršene analize rezultata praćenja napada na vjerske objekte u svakom izvještajnom periodu, Međureligijsko vijeće u BiH definiše prijedloge za nadležne organe na koji način mogu poboljšati zaštitu vjerskih objekata u određenim područjima.

2.REZULTATI

Na žalost u proteklih šest godina smo teško pronalazili donatore koji bi finansirali aktivnosti na ovom važnom poduhvatu poboljšanja zaštite vjerskih objekata u našoj zemlji. Unatoč tome, Skupština MRV-a je odlučila da će Kancelarija MRV-a nastaviti sa aktivnostima na praćenju napada na vjerske objekte. U skladu sa novonastalom situacijom, u predhodnim je godinama većina osuda je objavljena iz Kancelarije MRV-a ili putem Odbora za međureligijsku saradnju Međureligijskog vijeća u BiH.

Već nekoliko godina pokušavamo uspostaviti mehanizme saradnje sa državnim institucijama nadležnim za provedbu zakona te tužilaštvima i sudovima u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu kako bi smo zajedno pokušali minimizirati napade na vjerske objekte. Pohvalne su akcije vjerskih službenika iz lokalnih zajednica koji su samoinicijativno osuđivali slučajeve napada kao i posjete koje su organizovane kako od vjerskih službenika tako i od lokalne administracije. Međureligijsko vijeće u BiH je osuđivalo napade na vjerske objekte i službenike putem saopštenja medijima, gostovanja u televizijskim emisijama, intervjuima u štampanim

medijima te društvenim mrežama. U navedenom periodu smo značajnije ostvarivali kontakte sa potencijalnim donatorima što je rezultiralo zainteresovanosti Misije OSCEa u BiH da u narednoj godini podrži aktivnosti na monitoringu napada na vjerske objekte i službenike.

U izvještajnom periodu na adresu kancelarije Sekretarijata MRV BiH pristiglo je 15 prijava o napadima na vjerske objekte, vjerske službenike i vjernike koji su u neposrednoj vezi sa vjerskim objektima. Ovaj broj prijavljenih napada predstavlja samo one slučajeve koji su prijavljeni Kancelariji Međureligijskog vijeća u BiH ili nekom od Odbora za međureligijsku saradnju, kao i napada koje su uposlenici MRVa u BiH saznali iz medija. Na žalost, primijetili smo da je interes za prijavu napada kancelariji Međureligijskog vijeća u BiH u opadanju.

Međureligijsko vijeće u Bosni i Hercegovini izražava zabrinutost i najoštrije osuđuje napade na vjerske objekte i službenike. Vjerski objekti se smatraju simbolima određene crkve ili vjerske zajednice i svaki napad na vjerski objekat može se doživjeti kao napad na cijelu zajednicu.

Posebno smo zabrinuti zbog zloupotrebe vjerskih simbola. Ovo pitanje je pogotovo osjetljivo kada je napadnuta zajednica manjina u određenom području.

U ovom izvještajnom periodu, u većini slučajeva su vršeni napadi na vjerske objekte crkava i vjerskih zajednica koje su, po broju vjernika na tom području, uslovno rečeno manjina. Ovaj obrazac se ponavlja iz godine u godinu a posebno zabrinjavaju napadi na povratnike u svim dijelovima BiH. Također je primjetan porast incidenata govora mržnje i prijetnji putem interneta, posebno društvenih mreža.

3. SPISAK PRISTIGLIH PRIJAVA

Spisak napada na vjerske objekte, vjerske službenike i vjernike koji su u neposrednoj vezi sa vjerskim objektima, za izvještajni period od 1. januara/sječnja 2020. do 31. decembra/prosinca 2020. godine je poredan hronološki prema datumu prijave.

Tabela 1: Spisak registrovanih napada na crkve i vjerske zajednice u 2020. godini

1.	Čaršijska džamija, Kozarska Dubica	Islamska zajednica-MIZ Bosanska Dubica	IZ	Kozarska Dubica	Kozarska Dubica	RS	13.1.2020.
2.	Hram sv. Save u Blažuju	Srpska pravoslavna crkva-Mitropolija dabrobosanska	SPC	Blažuj	Ilidža	FBiH	14. 1. 2020.
3.	Katoličko groblje „Veresika“, Tuzla	Katolička crkva-Vrhbosanska nadbiskupija	KC	Tuzla	Tuzla	FBiH	24. 1. 2020.
4.	Župni ured u Kotor Varoši	Katolička crkva-Banjolučka biskupija	KC	Kotor Varoš	Kotor Varoš	RS	19. 2. 2020.
5.	Pravoslavni hram Svetog proroka Ilije u Ilijašu	Srpska pravoslavna crkva-Mitropolija dabrobosanska	SPC	Ilijaš	Ilijaš	FBiH	14. 7. 2020.
6.	Pucano na križ u Bišnji kod Dervente	Katolička crkva-Vrhbosanska nadbiskupija	KC	Bišnja	Derventa	RS	18. 7. 2020.
7.	Grobljanska sala na starom pravoslavnom	Srpska pravoslavna crkva-Mitropolija	SPC	Blažuj	Ilidža	FBiH	23. 7. 2020.

	groblju „Vrelo Bosne“	dabrobosanska					
8.	Hram sv. Save u Blažuju	Srpska pravoslavna crkva-Mitropolija dabrobosanska	SPC	Blažuj	Ilidža	FBiH	27. 7. 2020.
9.	Grafiti na ogradi pravoslavnog groblja i crkve sv. Nedelje, Široki Brijeg	Srpska pravoslavna crkva-Eparhija zahumsko-hercegovačka i primorska	SPC	Dobrič	Široki Brijeg	FBiH	28. 7. 2020.
10.	Grafiti na ostacima katoličke crkve Sv. Ante Padovanskog, Bihać	Katolička crkva, Banjolučka biskupija	KC	Bihać	Bihać	FBiH	17.8.2020
11.	Uginula svinja u haremu Gradske džamije u Bratuncu	Islamska zajednica -Medžlis IZ Bratunac	IZ	Bratunac	Bratunac	RS	21.8.2020
12.	Napad na Sultan Sulejmanovu Atik Džamiju	Islamska zajednica -Medžlis IZ Bijeljina	IZ	Bijeljina	Bijeljina	RS	11.10.2020
13.	Napad na katoličko groblje u povratničkom mjestu Dolac Bila koje pripada župi Brajkovići	Katolička crkva - Vrhbosanska nadbiskupija	KC	Dolac Bila	Travnik	FBiH	11.10.2020
14.	Osrnavljen kip gospe u Hodovu	Katolička crkva - Mostarska nadbiskupija	KC	Hodovo	Stolac	FBiH	20.11.2020.
15.	Ubistvo monaha Stefana	Srpska pravoslavna crkva – Manastir Glogovac	SPC	Glogovac	Bijeljina	RS	07.12.2020.

4.ZAKLJUČAK

I pored toga što je i dalje velik broj napada na vjerske objekte, smatramo da ima razloga za optimizam. Broj napada jeste važan faktor ali nije i jedini kada trebamo ocijeniti ukupno stanje na terenu.

Jedan od razloga za optimizam su sigurno sve češće javne osude napada na vjerske objekte koje se dešavaju i bez inicijative MRV-a BiH. U prošloj godini bilo je nekoliko dobrih primjera kako lokalna zajednica treba da reaguje kada se desi napad na vjerski objekat. To su situacije kada javne osude dođu od strane lokalne administracije, načelnika opštine, opštinskog vijeća, vjerskih zajednica i nevladinog sektora. Ako policija identifikuje počinioce i pokrene postupak, to je onda dobar primjer na koji način lokalna zajednica treba da reaguje. Ovo je pogotovo važno ako se napad izvršio na vjersku zajednicu koja je manjinska u tom području.

Podržavamo i ponovo podstičemo opštine da uspostave video nadzor nad vjerskim objektima koji su bili više puta napadani. Već više puta smo istakli da takav video nadzor, kakav je na primjer uspostavljen u opštini Novo Sarajevo postiže odlične rezultate.

Tokom ove godine primijetili smo takođe da nadležni organi (policija i tužilaštva) češće kvalifikuju napade na vjerske objekte kao krivična djela što je bila jedna od naših preporuka u prijašnjim izvještajima. Od presudne je važnosti da se počinioci identifikuju i da se strogo kazne. Malim novčanim kaznama i uslovnim osudama neće se postići preventivno djelovanje na buduće počinioce.

Zahvalni smo svim medijima koji prate ovaj projekt i koji redovno objavljuju naše osude napada na vjerske objekte i naše pozive na poštivanje drugog i drugačijeg. Smatramo to od ogromnog značaja za promociju tolerancije i zaštite ljudskih prava svih građana u BiH.

Moramo naglasiti da imamo jako dobru saradnju s policijskim stanicama, tužilaštvima i sudovima u BiH kao i s Ministarstvom sigurnosti BiH. Želja nam je da kroz ovaj projekt MRV BiH kao nevladina organizacija da svoj doprinos boljoj zaštiti vjerskih objekata širom BiH.

Da bi se poboljšala zaštita vjerskih objekata u BiH potrebno je uraditi sljedeće:

- **POOŠTRITI SANKCIJE PROTIV POČINILACA NAPADA**

Sankcije koje se izriču za počinioce napada na vjerske objekte još uvijek nisu adekvatne. Primjećen je porast broja krivičnih postupaka koji se vode protiv počinitelja ali i dalje smatramo da se moraju izricati oštrije kazne jer je to jedini način koji će zadovoljiti žrtve i preventivno djelovati da se ovakvi napadi na vjerske objekte ne dešavaju.

- **OHRABRIVATI I PODSTICATI JAVNE OSUDE NAPADA NA VJERSKE OBJEKTE**

Kod napada na vjerske objekte jako je važno kako reaguje lokalna zajednica. Mnoge žrtve su nam naglasile da im je puno značila javna osuda napada koju je organizovalo MRV u saradnji s vjerskim zajednicama i crkvama u BiH. Napad na vjerski objekat vrlo često ima za cilj da određenoj vjerskoj grupi pošalje poruku da nije dobrodošla u određenoj sredini. Zato je važno da ta lokalna zajednica reaguje na način da demantuje takvu poruku i da predstavnici civilnog društva osude napad i jasno stave do znanja da je ta grupa dobrodošla u toj lokalnoj sredini. Također, potrebno je pružiti pomoć žrtvi u uklanjanju posljedica napada u smislu otklanjanja uvredljivih grafita ili popravke oštećenja na objektu. Posebno posvetiti pažnju radu s mladima koji moraju aktivnije na društvenim mrežama ali i među svojim vršnjacima zagovarati pozitivne poruke i osuđivati razne oblike mržnje i netrpeljivosti.

- **USPOSTAVITI VIDEO-NADZOR NAD VJERSKIM OBJEKTIMA KOJI SU VIŠE PUTA BILI PREDMET NAPADA**

MRV ponovo naglašava potrebu postavljanja video nadzora na objektima koji su više puta bili predmet napada. U nekim vjerskim objektima gdje je uspostavljen video nadzor prestali su napadi na taj objekat.

Izvještaj sačinio:

Vladimir Andrle
Stručni savjetnik
MRV u BiH